

**Възможности за подобряване на
взаимодействието между
администрациите , подкрепящи и
регулиращи бизнеса с НПО, СИП и
местните предприемачи в занаятчийски
производства**





Граждански дебат за политиките, подкрепящи и подпомагащи развитието на занаятчийското производство в Пловдивска и Смолянска области

ДОКЛАД, ФОКУСИРАН ВЪРХУ:

- Представяне на политиките за подкрепа на занаятчийството на европейско, национално и местно ниво
- Анализ на структурите на гражданското общество и СИП, подкрепящи местните занаятчийски производства
- Оценка на възможностите за взаимодействие на гражданите, бизнеса и публичните власти, чрез новите цифрови медии и информационни канали

Настоящият доклад е изготвен по ПРОЕКТ BG05SFOP001-2.009-0033: „Ефективното използване на местните икономически, природни и културни ресурси - резултат от адекватни политики и добро управление в партньорство с гражданите и бизнеса” с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Докладът обобщава изпълнението на Дейност 2 от проекта: «Изграждане на бази-данни за структурите на гражданското общество и социално-икономическите партньорства - роля, функции и адресация към предизвикателствата в местните общности.»

Участието на гражданите, бизнеса, НПО и бизнес сдруженията във формирането на политиките за подкрепа на занаятчийството в Пловдивска и Смолянска област е обосновано на:

- Анализ на представените структури на гражданското общество в Пловдивска и Смолянска области в уеб и мобилни приложения;
- Описание на създадената база данни за структурите на гражданското общество и социално-икономическите партньорства - роля, функции и адресация към предизвикателствата в местните общности.

Докладът ще послужи за набелязването на успешни мерки за подобряване и повишаване на гражданското участие, чиито примери областните и общински администрации могат да имплементират в тяхната практика.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. Основни тенденции в местните, националните и европейските политики и законови уредби, свързани с занаятчийски производства.
- 2. Основни проблеми и предизвикателства пред политиките за подкрепа на занаятчийските производства.
- 3. Европейските, националните и местните политики - ориентирани към съживяване на занаятите.
- 4. Социални, културни и технологични фактори в Пловдивска и Смолянска области - обект на граждански дебат.
- 5. Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства.
- 6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики.
- 7. Граждански дебат за трансфер на занаятчийски умения към други икономически сектори.
- 8. Взаимодействие между гражданското общество, подпомагащо развитието на занаятите и културни институции в Пловдивска и Смолянска области.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти.
- 10. Структурите на гражданското общество - генератор на знания за модерните тенденции в занаятчийските производства.
- 11. Участие във формирането и реализацията на политики - определяне мястото на занаятчийския сектор в регионалното развитие.
- 12. Участие във формирането и реализацията на политики за разпространение на информация относно занаятчийските знания и умения в местните общности, култури и икономики сред заинтересованите страни.
- 13. Участие във формирането и реализацията на политики за укрепване на позицията на производителите в креативната икономика.
- 14. Участие във формирането и реализацията на политики за насърчаване на акредитацията на знания и умения придобити чрез различни формални и неформални подходи за обучение.
- 15. Участие във формирането и реализацията на политики за признаване значението на микропредприятията за занаятчийския сектор.
- 16. Заключение

1. Основни тенденции в местните, националните и европейските политики и законови уредби, свързани с занаятчийски производства.

Европейските, националните и местните политики са фокусирани върху факторите, условията и процесите, стоящи в основата на развитието на занаятите, творчеството, икономическия растеж и растежа на заетостта. Те конкретно разглеждат знанията и уменията, свързани с занаятите, като емблематични случаи на практики с вградени социална, историческа, културна и икономическа стойност.

1. Основни тенденции в местните, националните и европейските политики и законови уредби, свързани с занаятчийски производства.

Европейските политики акцентират върху това че, занаятчийските знания и уменията в Европа често са застрашени - как те могат да бъдат съживени и защитени, като значителни двигатели за стимулиране на креативността, ръководещи иновации и генериране на икономическа стойност и нови възможности за работа.

Специално внимание е отделено на ролята, която могат да играят цифровите технологии в тези процеси.

1. Основни тенденции в местните, националните и европейските политики и законови уредби, свързани с занаятчийски производства.

Доказано е, че вместо да подкопават стойността на занаятчийските и занаятчийски умения, цифровите технологии могат да бъдат използвани стратегически за задвижване на иновативни занаятчийски практики.

Това би било постигнато чрез засилено творчество и персонализиране от комуникиране на характеристиките на продуктите с глобална аудитория, подпомагане на иновативни бизнес модели и насърчаване на предаването на знания и умения чрез нови онлайн канали и неформални образователни процеси.

1. Основни тенденции в местните, националните и европейските политики и законови уредби, свързани с занаятчийски производства.

Европейските, националните и местните политики са ориентирани към отключване на потенциала на занаятчийския сектор и занаятчийските умения, с акцент върху увеличаване на икономическата им стойност, без да се намалява тяхната социална и културна стойност.

2. Основни проблеми и предизвикателства пред политиките за подкрепа на занаятчийските производства

В съвременните потребителски общества **наличието на достъпни стоки, произвеждани масово**, сериозно намали потенциалния пазар на ръчните производства.

2. Основни проблеми и предизвикателства пред политиките за подкрепа на занаятчийските производства

Факторите, които влияят върху намаляването на занаятите са:

o **Драстично намалено пазарно търсене**, тъй като потребителите избират по-евтини или вносни продукти;

o **Конкуренция на вносни продукти**, особено евтини продукти, произведени на азиатски държави;

2. Основни проблеми и предизвикателства пред политиките за подкрепа на занаятчийските производства

о **Регресията на работната сила**, тъй като квалифицираните занаятчии остаряват и по-младите поколения демонстрират малък интерес към поемането на тези професии, често считани за нерентабилни;

о **Глобализацията на икономиката**, довела до общо намаляване на производството дейности и тяхната комерсиализация, както за вътрешния, така и за експортния пазар;

о **Повишаване на цената на суровините**, особено на "естествените" материали (например дърво, коприна, памук);;

2. Основни проблеми и предизвикателства пред политиките за подкрепа на занаятчийските производства

о Недостатъчни фискални и правителствени стимули за подпомагане на занаятчийското производство и предприемачеството;

о Недостатъчен достъп до финансиране за стартиране на занаятчийски предприятия;

о "Проблем с образа", който свързва занаята само с наследството и миналото и отхвърля отношението към мълчаливите знания, които го правят непривлекателен за младите хора, избрали занаятчийската професия.

3. Европейските, националните и местните политики - ориентирани към съживяване на занаятите

Независимо от относителният спад на занаята, съществува противоположен, балансиращ феномен на възраждане, проявен като:

- o Възобновяване на интереса към занаятчийските умения и културата и етиката "Направи си сам";

- o Появата на цифрово производство и хибридни форми на производство, оглавявани от онлайн и офлайн производители на общности;

Европейските, националните и местните политики - ориентирани към съживяване на занаятите

о Повишаване на потребителското търсене на уникални, персонализирани или по поръчка продукти;

о Съвременното възобновяване и препозициониране на занаятчийските умения, техники, модели и материали и тяхното увеличаване чрез интегриране на цифрови технологии;

о Насърчаване на етичните подходи, застъпващи устойчивостта, екологичното използване и местното използване производство и развитие.

4. Социални, културни и технологични фактори в Пловдивска и Смолянска области - обект на граждански дебат

Съживяването на занаята може да бъде насърчено чрез сложен набор от социални, културни и технологични фактори в Пловдивска и Смолянска области.

Четири от тях заслужават особено внимание заради капацитета си да бъдат използвани като основни двигатели в увеличаване на стойността на занаята и укрепване на позицията му в европейските общества и икономиките в Пловдивска и Смолянска области:

о Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства (движението на производителя);

4. Социални, културни и технологични фактори в Пловдивска и Смолянска области - обект на граждански дебат

o Цифровизация на продуктите и услугите на местните занаяти;

o Трансфер на занаятчийски умения към други сектори на икономиката - културен туризъм, връзка с Европейския единен цифров пазар;

o Роля на културните институции (музеи, изложби, образователни институции, социализация на културното наследство).

5. Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства

Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства започва като вълна срещу масовото производство, корпоративната еднаквост и консуматорство, насърчаване на ценностите на простота, устойчив живот и индивидуалност, креативност и дизайн.

5. Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства

Създадено от капацитета на Интернет за свързване на онлайн общности, купувачи и продавачи, движението вече се превърна в световен феномен, за който се твърди, че е **начало на нова индустриална революция - ерат а на създаат елит е.**

5. Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства

Последвалите въздействия върху занаятчийската икономика са **пряко свързани с движението на производителя, като например:**

о Рекалибриране на дребно чрез осигуряване на директни връзки между производителите и глобалния потребителски пазар;

5. Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства

о **Възраждане на интереса** към занаятчийските умения и занаятчийските продукти;

о **Укрепване на позицията на производителя** в икономика чрез отваряне на нови цифрови бизнес модели;

о **Създаване на нови възможности** за учене, работа в мрежа, развитие на умения и предаване

5. Гражданско движение за противопоставяне на индустриалните производства

като допринася за демократизацията на **дизайна** с модели, техники, инструменти и ресурси, които се обменят свободно и потребителите често участват в **съвместното създаване** на продукти и услуги.

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Интеграцията на технологиите в занаятчийската практика може да засегне практически всеки аспект на занаятчийския жизнен цикъл на продукта - от замисъла и дизайна до крайната продажба, носейки разнообразни въздействия в съответствие с нивото, в което е интегрирано.

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Интеграцията на новите технологии в процесите на проектиране и изработка допринасят за повишена ефективност, творчески възможности, интерактивност и персонализиране на продуктите.

Може да се използва широк спектър от утвърдени и нововъзникващи технологии, вариращи от компютърно генерирани изображения (CGI), лазерно рязане, бързо реагиране (QR) и добавка в производството (например 3D печат).

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Дигиталните медии могат да се използват за по-ефективна комуникация на продукти, маркетинг и дистрибуция, допринасяща за комуникация на стойност и изграждане на имидж на марката;

отваряне на нови маршрути до (глобални) пазари и нови възможности за взаимодействие с клиенти и комуникация и работа в мрежа с връстници.

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Елементите на иновативните бизнес модели се предлагат чрез технологична интеграция на всички етапи в жизнения цикъл на продукта - от дизайна до крайната продажба.

Чрез интегриране на нови технологии в етапите на концептуализация, проектиране и изработка, производителите могат да ускорят производствените процеси, иновациите чрез разработване на нови продукти и адресирането на различни потребителски пазари.

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

По-нататък в жизнения цикъл на продуктите **производителите могат да изградят бизнеса си около иновативни модели**, използващи електронни опашки и оползотворяващи потенциала на Интернет за комуникация и промоция.

Електронната търговия (чрез онлайн пазари, страници за продажби в социални медии или собствена електронна търговия) предлага на производителите **възможност за достъп до глобалните пазари**, като същевременно **поддържа местните производства**.

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Микропредприятията, които продават онлайн, изискват малко начален капитал и предлагат гъвкавост в работата, особено за жени, които често трябва да балансират между работа, доходи и семейство.

Допълнителни възможности се отварят чрез използване на цифрови технологии за подобряване на ефективността на колективните бизнес модели или за стимулиране на местните икономики, на които се разчита значително.

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Чрез насърчаване на съвместната собственост, споделените ресурси и кръстосаното обогатяване на знания и креативността, **колективните бизнес модели като социални предприятия и кооперации са значителни катализатори за местни предприятия, особено в райони с висока плътност на занаятите.**

6. Европейски, национални и местни политики за цифровизация на занаятчийските практики

Използването на **местните занаятчийски традиции** и възможностите за туризъм дават **важен принос за икономическото развитие на селските райони**, повишаване на заетостта и насърчаване на разширяването на други местни бизнеси.

Цифровите носители могат да бъдат използвани за **проектиране на интегрирани услуги**, като платформи за популяризиране на уникални бизнес-идентичности.

7. Граждански дебат за трансфер на занаятчийски умения към други икономически сектори

Приносът на занаятите се разпростира и върху много други сектори на икономиката, както в ТПП, така и в страни, които не са творчески сектори. Този принос може да се види по два начина:

Първо. Чрез широко влияние, което влиза в сила по начина, по който продуктите са замислени, проектирани и представени на клиентите, както и в възпитаване и оформяне на вкусове на клиентите, като по този начин косвено се отразява на търсенето на пазара.

На второ място - чрез интервенции в специфични сектори на икономиката, където свързаните с занаятите знания и умения са наети.

7. Граждански дебат за трансфер на занаятчийски умения към други икономически сектори

Териториите, отворени за занаятчийска намеса, варират от производството на луксозни стоки до мода, архитектура, автомобилостроене, туризъм и мебелна индустрия.

В много от тези индустрии производствените процеси са автоматизирани и **занаятчиите могат да донесат отличие и конкурентоспособно предимство чрез създаване на уникални, еднократни или ограничени издания.**

7. Граждански дебат за трансфер на занаятчийски умения към други икономически сектори

Ролите им в тези контексти **могат да варират** от производител до съветник, консултант или преподавател.

Много от участващите производители обикновено притежават кариера и поддържат редовната си практика или бизнес, докато заемат тези работни места.

8. Взаимодействие между гражданското общество, подпомагащо развитието на занаятите и културните институции в Пловдивска и Смолянска области

Културните институции и занаятите имат историческа връзка, която набира скорост и става все по-важна, макар и недостатъчно експлоатирана, в контекста на съживяването на занаятите. По-специално музеят изпълнява три ключови роли:

1) Образователна роля - чрез техните колекции, изложби, учебни програми или мултимедийни артефакти, музеите са основни участници в предаване на занаятчийски и дизайнерски знания и умения и отворени пространства за критичен размисъл върху социо-културна стойност и текущо състояние на занаята.

2) Творческа и вдъхновяваща роля - те насърчават съвременното творчество и иновации, които могат да черпят вдъхновение или да се надграждат традиционни знания, артефакти и начини за изработка.

8. Взаимодействие между гражданското общество, подпомагащо развитието на занаятите и културните институции в Пловдивска и Смолянска области

3) **Икономическа роля** - те подкрепят занаятчийската икономика чрез предлагане на място за търговия на дребно за занаятчийски предмети и чрез асоцииране с музейни марки допринасят за тяхното избирателно позициониране и съвременна актуалност.

За да се възползват от потенциала на музеите за подпомагане на занаятите по тези три оси, **някои от най-полезните модели се основават на сътрудничеството** (особено с образователните институции), чрез което знанието и запазените артефакти са анализирани, интерпретирани и използвани като източник на вдъхновение за съвременен творчески израз.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

о Рамки за класификация:

В някои европейски икономики **занаятчи и квалифицирани индустриални работници** се групират в системите за професионална класификация като **"квалифицирани търговци"**.

Често разграничението е допълнително замъглено, когато **терминът "занаят"** се използва за **обозначаване на квалифицирани сделки**, като покриви и водопровод в строителната индустрия.

Това прави приносът на занаята към икономиката трудна за количествено определяне дейност. Освен това засяга адекватността на решенията за политика и финансиране в отношението към занаята.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

о Достъп на създателите до информация, технологии и обучение:

Интегрирането на цифрови технологии изисква достъп до устройства, инфраструктура и специализирани умения, вариращи от сложните необходими за CGI и 3D печат към по-основните цифрови, предприемачески, маркетингови и комуникационни умения за електронно опашка.

Те са трудни за достъп, особено за майсторите на наследството, много от които работят в селските райони.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

о Достъп до пазарите:

Докато цифровите технологии и Интернет носят със себе си обещанието за достъп до световните пазари, те не винаги са лесно достъпни, особено за производителите в селските райони.

Оперативни предизвикателства, като превоз на стоки и получаване на консумативи, също така добавят към предизвикателствата, свързани с липсата на достъп до технологии и обучение за тяхното използване.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

o Липса на надеждни доказателства за икономическата стойност на занаятите:

Има недостиг и на двете количествени и качествени изследвания, които свидетелстват за икономическата стойност на занаятите в националните икономики и в Европейско ниво.

Създаването на надеждни доказателства е важно за оценка на динамиката между инвестицията и възвръщаемостта, когато обмисляте да насърчите развитието на занаята.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

о Липса на синергии, обмени и трансфер на умения между занаятчийския и други икономически сектори:

Приносът, който занаятът може да внесе в други сектори на икономиката, е силно недоизследван.

В най-ниско ниво липсва осведоменост относно отличителния принос, който занаятът може да даде други икономически сектори.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

о Липса на подходящи системи за акредитация за традиционни и съвременни занаятчийски умения:

Два въпроса заслужават внимание на това ниво:

Първо. Моделите за предаване на умения, базирани на майстор-чирак взаимоотношения и други неформални образователни модели, обикновено не са сертифицирани, въпреки техните образователна ефективност.

9. Граждански дебат за проблемите и предизвикателствата в политиките за развитие на местните занаяти

Второ. Ръчните умения за изработка на занаятчийски предмети, които са сравнително бързо научени, често са свързани с умения на високо ниво, които отнемат много години трайна практика, за да се овладеят.

Това е важно с оглед на стойността и конкурентното предимство, донесени от умения на високо ниво, често предавани чрез магистърски чираци и в наши дни става все по-застрашено.

10. Структурите на гражданското общество - генератор на знания за модерните тенденции в занаятчийските производства

Последните изследвания показват, че в процеса на изместване към икономики, базирани на знанието, **установените традиционни знания са уместни и могат да съжителстват продуктивно с нови знания.**

Вместо да подкопава нейния статус, **цифровите технологии, съвместно с движението на производителите, са послужили за преместване на занаята в икономиката и за увеличаване на стойността на занаятчийските продукти.**

Занаятите имат потенциал за по-нататъшно укрепване на връзката между миналото (наследство, традиционен занаят) и творческото бъдеще; силата на творчеството може да влияе на всички сегменти на обществото в и извън творческите индустрии.

10. Структурите на гражданското общество - генератор на знания за модерните тенденции в занаятчийските производства

За разширяване на обхвата на тези положителни въздействия са предоставени серия от препоръки във връзка с три основни цели, фокусирани от своя страна върху:

- 1) занаята като сектор;**
- 2) производителите;**
- 3) занаятчийските умения.**

11. Участие във формирането и реализацията на политики - определяне мястото на занаятчийския сектор в регионалното развитие

Отличителното положение на занаята трябва да бъде признато по подходящ начин в европейските икономики.

Той се отличава от една страна от дизайнерското и приложното изкуство, а от друга - от други специфични дейности.

Необходим е нов закон, който да признава съвременната стойност на занаятчийските умения, както и техния художествен принос за съхранението, трансформацията и възстановяването на културното наследство.

11. Участие във формирането и реализацията на политики - определяне мястото на занаятчийския сектор в регионалното развитие

В основата на това трябва **да се разработи споделено определение на „занаятчийството“** като отделен сектор, който адресира както исторически, така и съвременен контекст и е различен от дизайн, визуални и други приложни изкуства.

Да се разшири представата за занаятчиите и техните работилници като стъпка към разширяване на занаятчийското влияние и намесата в многобройни икономически области - от мода и дизайн към туризма и архитектурата.

11. Участие във формирането и реализацията на политики - определяне мястото на занаятчийския сектор в регионалното развитие

Стратегическият подход за трансфер на умения за занаятчийство в други икономически области изисква промяна на представата за съвременния занаятчия и неговата модерна работилница.

Също така е необходимо да се отчита добавената стойност, която може да допринесе и в други сектори, ако има обмен и синергия.

12. Участие във формирането и реализацията на политики за разпространение на информация относно занаятчийските знания и умения в местните общности, култури и икономики сред заинтересованите страни

Документиране и разпространение на доказателства около стойността на занаята, експериментални инициативи и успешните начинания могат да допринесат за иновациите на местно, национално и общоевропейско равнище чрез:

o Създаване на база-данни за икономическия принос на занаята, включително документирани най-добри практики и експериментални начинания;

12. Участие във формирането и реализацията на политики за разпространение на информация относно занаятчийските знания и умения в местните общности, култури и икономики сред заинтересованите страни

o Осигуряване на разпространение сред подходящи заинтересовани страни в индустрията и сред производителите себе си;

o Насърчаване синергиите и обmena между занаятчийския сектор, културните сектори и други сектори на икономиката - сдружаване и сътрудничество, които включват институционални образувания, които са пазители на занаятчийските знания (например музеи) и тези, които работят в начело на иновациите в креативната икономика, като технологичните компании.

12. Участие във формирането и реализацията на политики за разпространение на информация относно занаятчийските знания и умения в местните общности, култури и икономики сред заинтересованите страни



Връзките между образованието, занаятчийската практика и културното наследство могат да бъдат насърчавани чрез творчески и образование и сътрудничество между музеи и образователни институции.



13. Участие във формирането и реализацията на политики за укрепване на позицията на производителите в креативната икономика

Акцентът може да бъде върху **подкрепата за индивидуални и колективни бизнес модели** и възползване от потенциала на територии със силна занаятчийска традиция.

Стойността на занаята е в хората, които притежават, т.е. въплъщават и прилагат сложен набор от знания, умения, техники и чувствителност към съответните материали.

Инвестирането в местните творци и производители и укрепването на тяхното икономическо положение и влияние е от съществено значение за занаятчийско възраждане.

14. Участие във формирането и реализацията на политики за насърчаване на акредитацията на знания и умения придобити чрез различни формални и неформални подходи за обучение

Гражданското движение за противопоставяне на индустриалните производства и новите възможности, разкрити от дигиталните технологии, разшириха възможностите за предаване на **занаятчийски умения, предлагайки нови пространства и формати - от Fab Labs до онлайн общности.**

Това са неформални подходи отдолу нагоре, ръководени от общността и съобразени с развитието, нуждите и изискванията на пазара на труда.

Капацитетът им да трябва да допринесе за **изграждането на умения, следващи нуждите на икономиката.**

14. Участие във формирането и реализацията на политики за насърчаване на акредитацията на знания и умения придобити чрез различни формални и неформални подходи за обучение

В същото време вниманието трябва да бъде насочено към **поддържане на традиционните умения**, които продължават да са от значение със специално внимание към признаването и акредитацията на умения от висок клас, придобити чрез дългосрочна, ангажирана занаятчийска практика.

14. Участие във формирането и реализацията на политики за насърчаване на акредитацията на знания и умения придобити чрез различни формални и неформални подходи за обучение

Специфични препоръки за европейските и националните политици:

- o Насърчаване връзките между неформалните образователни организации (например Fab Labs, музеи), официалния образователен сектор и подходящи отраслови сектори, за да се идентифицират уменията при търсенето и промените в уменията и балансирана образователната оферта в отговор на потенциалите и изискванията на пазара на труда.
- o Работа за подходящи системи за акредитация на умения за занаяти, които признават и двете на високо ниво умения и умения, придобити чрез неформално и неформално обучение.

15. Участие във формирането и реализацията на политики за признаване значението на микропредприятията за занаятчийския сектор

Микропредприятията са най-разпространените бизнес модели в занаятчийския сектор.

Въпреки неотдавнашния бум в такива бизнеси, насърчавани от цифровия напредък и движението на производителите, **тяхната дългосрочна жизнеспособност не е гарантирана.**

Това са модели, които до голяма степен зависят от индивидуалния талант и творчество, но често са финансово нестабилни и следователно лесно се нарушават пред лицето на икономическа криза или колебания в търсенето.

15. Участие във формирането и реализацията на политики за признаване значението на микропредприятията за занаятчийския сектор

Благоприятните политики могат да насърчат стартирането и могат допълнително подкрепят тяхната устойчивост, като подкрепят производителите при временни кризи.

Насърчаване на колективни бизнес модели, мрежи и партньорства, които могат да свържат занаятчиите във веригата от добавена стойност на занаятчийските продукти и да подобрят достъпа до пазари.

15. Участие във формирането и реализацията на политики за признаване значението на микропредприятията за занаятчийския сектор

Сътрудничеството и партньорствата са от съществено значение за преминаването от онова, което често е с малък размер или индивидуални занаятчийски практики, към **инициативи с по-широк и по-устойчив обхват.**

Освен това, партньорствата и занаятчийските колективи могат да се възползват от отделни производители, които не могат да създадат и поддържат отделни микропредприятия.

Тези форми на асоцииране и партньорство трябва да бъдат подкрепени, особено в райони със силна занаятчийска традиция, където укрепване на икономическото положение производителите може да имат положителен ефект върху местната икономика.

16. Заключение

Основната цел на този доклад беше да хвърли светлина върху това как уменията на **занаятите**, използвани в новите контексти, **могат да генерират стойност и конкурентно предимство** за европейската и националната икономика, особено по отношение на заетост и създаване на нови работни места.

Бяха конфигурирани **два пътя за генериране на стойност**:

- **чрез интегриране на нови технологии** за конфигуриране на нови начини на експлоатация занаятчийски умения;
- **чрез прехвърляне на специфични за сектора умения** в други икономически сектори с фокус.